

Program för uppföljning och insyn

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarig processägare
2018/0333	2019-03-19	Kommunfullmäktige	Ekonomichefen

Dokumentets syfte

Syftet med program för uppföljning och insyn är att lyfta frågorna om uppföljning och insyn till en politisk strategisk nivå (kommunfullmäktige) och därigenom lägga fast riktlinjer för uppföljning och insyn i privata och kommunala utförare verksamhet.

Dokumentet gäller för

Dokumentet gäller samtliga förvaltningar.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Bakgrund	3
Privata utförare.....	3
Programmets omfattning	3
Styr och uppföljningsprocessen.....	4
Utgångspunkter	4
A) Upphandling.....	5
B) Avtal.....	5
C) Konkurrensneutralitet.....	5
Information om utförare	6
A) Tillgång till information vid val av utförare.....	6
B) Allmänhetens rätt till insyn.....	6
Riktlinjer	6

Bakgrund

Kommunfullmäktige ska, enligt 5 kap. 3 § i kommunallagen (1991:900), för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. Kommuner och landsting får efter beslut av fullmäktige lämna över vården av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller en enskild individ. Det gäller dock inte om det i lag eller förordning anges att angelägenheten ska bedrivas av en kommunal nämnd eller om den innefattar myndighetsutövning. Bestämmelserna gäller välfärdstjänster såväl som de tekniska verksamheterna. Bestämmelserna trädde i kraft 1 januari 2015. Programmet omfattar verksamheter som tydligt riktar sig till och rör invånarna. Det kan handla om såväl hela verksamheter (till exempel särskilda boenden för äldre), som delar av en verksamhet med stor betydelse för invånaren/brukaren (till exempel måltidsverksamhet och städning i skolan).

Privata utförare

Med privata utförare avses, enligt 10 kap. 7 § kommunallagen, en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötsel av en kommunal angelägenhet. En juridisk person är ett aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk eller ideell förening eller stiftelse. Även idéburna organisationer och kooperativa föreningar kan vara privata utförare. Med privat utförare avses inte ett hel- eller delägt kommunalt bolag. Med privat utförare avses inte heller stiftelse som kommunen bildat ensam eller tillsammans med någon annan eller förening där kommunen bestämmer tillsammans med någon annan. De nu aktuella lagbestämmelserna gäller då kommunen är att betrakta som huvudman för en angelägenhet.

Formellt överlämnas verksamheten efter en offentlig upphandling genomförds, främst enligt lagen om offentlig upphandling (LOU), eller ett valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem (LOV). Kommunen är huvudman för en verksamhet både då verksamheten bedrivs av en upphandlad entreprenör och då verksamheten bedrivs av entreprenörer i ett valfrihetssystem. Fristående förskolor och skolor är sina egna huvudmän och omfattas inte av 10 kap 7 § kommunallagen.

Programmets omfattning

I Danderyds kommun omfattar programmet kommunalt finansierad verksamhet oavsett om den drivs i egen eller fristående regi inom exempelvis områdena vård och omsorg, kultur och fritid, gator och parker, fastighetsförvaltning och infrastruktur.

Programmet omfattar inte fristående skolor och förskolor eftersom de är egna huvudmän för verksamheten. Dessa verksamheter utgör inte upphandlad verksamhet, utan regleras genom tillståndsgivning. Även om förskola och skola formellt inte omfattas av programmet görs uppföljningen av dessa verksamheter på likartat sätt, exempelvis i form av arbetet med nämndens målstyrning.

Krav som programmet lägger fast påverkar upphandlingsunderlag och avtal i upphandlingar som ligger framåt i tiden, men kan inte få genomslag på gällande avtalsrelationer där villkoren redan är reglerade. De fastlagda kraven kommer att regleras successivt vartefter nya avtal och överenskommelser träffas. Uppföljning av redan gällande avtal ska ske enligt programmet.

Styr och uppföljningsprocessen

Styrmodellen för Danderyds kommun bygger på mål- och resultatstyrning. Detta innebär att ansvaret för att planera och följa upp verksamhetens mål och resultat omfattar samtliga organisatoriska nivåer.

Modellen utgår från kommunens vision. Nämnderna har uppdraget att utifrån kommunövergripande strategier och strategiområden utarbeta ett begränsat antal nämndmål.

För att ytterligare säkerställa att mål och prioriteringar som beslutats politiskt i kommunfullmäktige och/eller på nämndnivå genomförs, ska varje avdelning upprätta en verksamhetsplan, som utgår ifrån respektive nämndmål. Det ska finnas en tydlig koppling mellan verksamhetens mål, nämndens mål och de kommunövergripande strategiområdena. Målarbetet omfattar all kommunalt finansierad verksamhet, oavsett regi.

Kommunens målarbete med planering och uppföljning ska säkerställa att kommunfullmäktiges mål nås. Uppföljning av målen sker i samband med delårsbokslut och bokslut. Nämnderna ansvarar för uppföljningen av måluppfyllelse för utförare i både privat och egen regi inom sitt ansvarsområde. Utöver uppföljning av måluppfyllelse ska varje nämnd även följa upp de avtal som nämnden tecknat med privata utförare och avtal/överenskommelser med egenregion.

Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning och helhetsbedömning av strategiområdena, nämndmålen samt uppföljning av centralt tecknade avtal.

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har i budgetdirektiv och budgetbeslut möjlighet att lämna konkreta utrednings- eller utvecklingsuppdrag till nämnderna.

Utgångspunkter

A) Upphandling

Vid offentlig upphandling finns ett flertal lagar att förhålla sig till, som till exempel Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) och Lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV).

All upphandling ska genomföras på affärsmässiga grunder, i konkurrens och på ett objektivt sätt. Det är vid upphandling viktigt att

- Följa de EU-rättsliga principerna: Likabehandling, Transparens, Proportionalitet, Icke diskriminering och Ömsesidigt erkännande
- Följa framtagna riktlinjer och rutiner för Danderyds kommun
- Samarbeta med seriösa och professionella leverantörer
- Säkra att rätt kvalitet till rätt kostnad på varan eller tjänsten erhålls vid varje upphandling
- Ta hänsyn till varornas och tjänsternas påverkan på miljön enligt kommunens rutin för miljöanpassad upphandling, och ta hänsyn till sociala och etiska villkor.
- Tillse att Dataskyddsförordningen, GDPR, samt informationssäkerhet följs.

B) Avtal

Kontroll och uppföljning av verksamhet som bedrivs i egen regi ska utformas på samma sätt som för privata utförare.

Avtal ska utformas på så sätt att verksamheten kvalitetsmässigt bedrivs i enlighet med kommunens krav. Kraven ska vara tydliga, relevanta och tillräckliga. Det ska tydligt framgå hur samverkan mellan beställaren och utföraren ska genomföras och hur brister i verksamheten ska hanteras.

Nämnden ska med utgångspunkt i detta program ansvara för att säkerställa att utförare (oavsett driftsform) inom nämndens ansvarsområde bedriver verksamheten enligt gällande lagar, förordningar och föreskrifter.

C) Konkurrensneutralitet

När den kommunala verksamheten agerar i konkurrens med privata utförare bör likvärdiga villkor gälla för uppdraget och i fråga om ersättning för utförandet. Inom programmets omfattning gäller detta ovillkorligen verksamhet enligt LOV, lagen om valfrihetssystem. Kontroll- och uppföljning av verksamhet som bedrivs i egen regi ska utformas på samma sätt som för privata utförare.

Information om utförare

A) Tillgång till information vid val av utförare

När enskilda kan välja mellan olika utförare av nämndens tjänster, ska nämnden lämna information om samtliga utförare om inte annat är särskilt föreskrivet. Information ska lämnas på ett sakligt, relevant, jämförbart och lättillgängligt sätt. Detta informationskrav finns sedan tidigare i lagen om valfrihetssystem, men har för att underlätta medborgarnas val nu utökats att även omfatta verksamheter som inte upphandlats genom LOV, inom vilka enskilda personer kan välja mellan olika utförare. För verksamheten ansvarig nämnd säkerställer att informationskravet tillgodoses.

B) Allmänhetens rätt till insyn

Varje nämnd ska i förfrågningsunderlag och avtal tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en utförare. Utföraren ska kunna lämna information när kommunen begär det. Utförarens skyldigheter att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant som kan lämnas utan omfattande merarbete eller inte strider mot lag eller annan författning eller inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag.

Riktlinjer

Kommunstyrelsen ska utforma riktlinjer som komplement till kommunfullmäktiges program. Dessa riktlinjer ska revideras inför varje ny mandatperiod om inte behov uppstår tidigare. Riktlinjerna beslutas av kommunstyrelsen.